

Sotsiaalministeerium
info@sm.ee
Suur-Ameerika 1
10122, Tallinn

Teie 10.07.2025 nr 1.2-1/1834-1

Meie 08.09.2025 nr 2-3/2634

Tagasiside väljatöötamiskavatsusele Eesti tervishoiu- ja sotsiaalsüsteemi integreerimiseks

Austatud sotsiaalminister Karmen Joller

Aitäh Sotsiaalministeeriumile (SoM) esitatud väljatöötamiskavatsuse eest. Kavandatud muudatused loovad eeldused senisest integreerituma ja inimese vajadustest lähtuva teenuste osutamise süsteemi tekkeks, kuid soovime siiski juhtida tähelepanu järgmistele aspektidele, mis meie hinnangul vajavad täiendavat tähelepanu või täpsustamist:

1. Teenuste kättesaadavuse ühtlus maakondade lõikes

On oluline tagada, et TERVIK-ute rakendamine ei tooks kaasa piirkondlikku ebavõrdsust. Tuleb vältida olukordi, kus ühes maakonnas on TERVIK loonud ulatusliku koostöövõrgustiku teenuseosutajatega, samas kui teises maakonnas on koostöö piiratud. Selline erinevus võib viia olukorrani, kus abivajajad saavad teenuseid erineva kvaliteedi ja kättesaadavusega, mis on vastuolus reformi eesmärgiga tagada võrdsed võimalused kõigile. Mõistame, et teatud teenuseid, mille sihtrühm on väike, ei ole mõistlik igas maakonnas osutada, aga hetkel ei ole piisavalt hästi lahti seletatud, kuidas on plaanis reguleerida see, kas ja kuidas saab inimest suunata teise maakonda teenusele. Kas see hakkab toimuma automaatselt või vajab eraldi kooskõlastust? Oluline on tagada, et inimese liikumine teenusele oleks sujuv ja kiire.

Palume täpsustada, et kui tervisejuhi määramine toimub elukohapõhiselt, siis kuidas on reguleeritud olukorrad, kus inimese tegelik elukoht erineb tema rahvastikuregistrijärgsest aadressist?

2. Infovahetuse järjepidevus ja spetsialistide koostöö

Praegune praktika, kus inimene saab rehabilitatsiooniteenuseid ühest asutusest, võimaldab spetsialistidel teha tihedat koostööd ja omada terviklikku ülevaadet inimese seisundist. Kui tulevikus hakkab inimene saama teenuseid erinevates asutustes, võib tekkida oht, et info killustub. Kuigi tervisejuht on määratud info koondajaks, on oluline, et ka spetsialistidel oleks võimalus ja ressurss omavahel turvaliselt ja operatiivselt suhelda, teha vajadusel muudatusi plaanides ning tagada järjepidev meeskonnatöö.

3. TERVIK-ute loomise viibimise mõju teenuste järjepidevusele

VTK-s on viidatud riskile, et TERVIK-ute loomise viibimine maakondades võib põhjustada rehabilitatsiooniteenuste osutamise ajutise katkemise. Palume täpsustada, millised meetmed on kavandatud selle riski maandamiseks, et tagada teenuste järjepidevus üleminekuperioodil.

4. Toetus keerulisemate sihtrühmade puhul

VTK kohaselt keeldub esmasel pakkumisel teenusest ligikaudu 50% sihtrühmast. Palume täpsustada, millised on kavandatud toetavad meetmed keerulisemate klientide puhul (nt vaimse alaarenguga või psüühikahäiretega inimeste puhul), et nad suudaksid oma heaoluplaani täita ja selle täitmist jälgida.

5. Teenuste kättesaadavuse riskid

Kas on analüüsitud, milliste teenuste puhul esineb risk, et nende kättesaadavus väheneb või need jäävad üldse teenuste nimekirjast välja? Selline info on oluline nii planeerimise kui ka riskide maandamise seisukohalt.

6. Tervisejuhtide kättesaadavus

Kuidas maandatakse risk, et mõnes piirkonnas ei ole piisavalt tervisejuhte või et üks tervisejuht peab teenindama ebamõistlikult suurt hulka abivajajaid? Kas on kavandatud miinimumstandardid või töökoormuse piirangud?

7. Suunamine tervisejuhi juurde

VTK ei anna üheselt mõistetavat vastust, kes saab inimest suunata tervisejuhi juurde. Kas see toimub ainult perearsti kaudu või on see võimalik ka sotsiaaltöötaja, eriarsti või inimese enda algatusel?

8. Vastused VTK-s olnud küsimustele ja ettepanekud

Meie hinnangul on maakond sobiv koostöötasand ning pooldame seadusest tulenevat TERVIK-utes osalemise kohustust, et tagada võrdsed võimalused üle Eesti. Selleks, et vastata küsimustele, kas lisaks sotsiaal- ja tervishoiuvaldkondadele on veel mingeid valdkondasid, mille puhul on oluline luua senisest süsteemsem koostöö ja koordinatsioon maakonna tasandil või et millised osapooled peaksid olema kindlasti TERVIK-utesse kaasatud, teeme ettepaneku arutada koostöö võimalusi Eesti Töötukassaga (edaspidi *töötukassa*) kas siis maakonna tasandil või üksikjuhtumite osas.

Töötukassa klientide seas on palju inimesi, kellel on terviseprobleemid ja/või vähenenud töövõime. Töötukassa pakub neile mitmeid töövõimet toetavaid teenuseid, sh tööalast rehabilitatsiooni. Seetõttu näeme, et töötukassa kaasamine aitaks täiustada inimeste terviseteeakonna järgimist. Töötamine ja töövõime säilitamine või parandamine on väga olulised osad ka inimese sotsiaalses- ja tervisealases hakkamasaamises. Tervisejuhid peaksid oskama märgata ka seda, kas inimese töövõimet võiks lasta hinnata või kas tal võib olla vajadus mõne töötukassa teenuse järgi. Sellisel juhul võiks tervisejuht inimese töötukassasse suunata või veelgi efektiivsem oleks, kui tervisejuhil oleks võimalus kaasata juhtumikorraldaja või tööalase rehabilitatsiooni (TRT) teenuseosutaja juhtumipõhiselt meeskonda.

Teeme ettepaneku, et lisaks puude andmetele peaks inimese heaoluplaan sisaldama ka töövõime hindamise staatust ja kehtivust ning töövõimest tulenevaid piiranguid (RFK). Lisaks võiks heaoluplaanis kajastada töövõime hindamise ekspertiisi käigus antud soovitusel töövõime toetamiseks, osutatud või osutamisel olevad tööturuteenused ning TRT teenuseosutamise tulemuste andmed (RFK). Neid andmeid saab töötukassa jagada x-tee kaudu.

Selleks, et koostöö sujuks hästi kõigi poolte vahel, on oluline, et infovahetus oleks mõlemapoolne. Sellest tulenevalt leiame, et ka töötukassa juhtumikorraldajatel ja TRT teenuseosutajatel tuleks tagada ligipääs inimeste heaoluplaanile (STAR2 kaudu), et vältida teenuste dubleerimist ning teha koostööd erinevate asutuste vahel. Samuti vajab arutelu, kuidas käituda olukordades, kus töötukassa juhtumikorraldaja märkab, et inimesel on tööturuteenuse asemel vajadus tervishoiu-

või sotsiaalteenuse järele – kas sellisel juhul saaks juhtumikorraldaja ise inimese tervisejuhi vastuvõtule suunata, mis oleks inimese vaatest kõige mõistlikum lahendus.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Erkki Keldo
majandus- ja tööstusminister

Reine Hindrekus-Koppel
+372 5379 0331 Reine.Hindrekus-Koppel@mkm.ee